Rok III. Lwów, 29 Listopada 1879. **Nr. 24.**

Właściciel i wydawca: ks. OTTON HOŁYŃSKI. Redaktor odpowiedzialny: ks. EDWARD BORAWSKI.

Wychodzi co drugą sobotę, w objętości jednego arkusza druku.
OGŁOSZENIA przyjmuje się za opłatą 10 ct. od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem za każdorazowe umieszczenie.
Miejscowi prenumeratorowie odbierać mogą w Drukarni Ludowej, przy placu bernardyńskim l. 7. (obok hotelu krakowskiego).

Redakcya, Administracya i Expedycya plac Bernardyński l. 7 we Lwowie.
PRENUMERATA wynosi: Razem z *Wiad. Kość.* rocznie złr. 4. 20; półrocznie złr. 2. 10; kwartalnie złr. 1. 5 ct. W ces. niem. razem 9 marek. Sam *Bonus Pastor* rocznie 3 złr.; półrocznie złr. 1. 50; kwartalnie 80 ct. W ces. niem. rocznie 6 marek.

BONUS PASTOR

SERMO,

habitus Sokalii in congregatione decanali die 29 Octobris a. c.

ab A. Rdo Dno Brunone Lauszka,

administratore parochiae in Mosty Wielkie.

Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. *Mat. XXVI. 41.*

Pridie passionis suae, cum in horto olivarum Christus in oratione perseveraret, Apostoli vero obdormissent, dixit ad eos: *Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem.* Quid suavius his verbis, divinam dilectionem atque paternam solicitudinem curamque sonantibus? Sed quid gravius, cum Ille, in quo soli vera et tota inest auctoritas, rationem cohortationis adjicit, dicens: *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.* Quid plus movere ac conterere potest, quam haec verba, trina vice et solemni ritu inter agoniam et sudoris guttas sicut sanguinis decurrentis in terram prolata, ex ore Illius, qui vitae fons et principium, humi, quam condidit, prostratus paulo ante oravit: *Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste. Verum non sicut ego volo, sed sicut Tu.* (Math. XXVI. 39).

Vigilate et orate, nam prope est sacrificium, quod pro vobis et pro universo mundo oblaturus sum. Quomodo percipiatis, me esse agnum Dei, qui tollit peccatum mundi, nisi vigiletis; quomodo pretii, quod sanguine meo solvam, participes fiatis, nisi oretis? Vigilate et orate, ut possitis manere in fide mea, sustinentes omnia, quae mox ventura sunt, et victis tentationibus, ut digni sitis stare coram Filio hominis.

Vigilantia itaque et oratio, ecce pretiosum illud legatum, Apostolis a Salvatore destinatum. Si vita hominis est militia super terram, si omnes et singuli homines milites sunt usque ad sanguinis effusionem, dimicantes pro corona, Apostoli eorumque vicibus fungentes sunt optimo jure huius militiae duces. Quanto opere igitur eos vigilias et excubias ponere easque circuire necesse est, ut castra sint bene ordinata; quanto studio in orationem eos incumbere oportet, ut acies sit omni tempore et loco instructa, noveritque signum contra tot hostium tripartito irruentium agmina?

Cum proinde ad annuam, uti moris est, congregationem decanalem celebrandam convenimus, et mihi a Reverendissimo Praeposito demandatum est, iuxta initio citata verba Domini, paucis exponere obligationem orandi et breviarium recitandi, percipite, quaeso, cum bona venia, Venerabiles Fratres, verba, quae facturus sum. Ave Maria.

Thesaurus noster non invenitur in terris, sed thesaurus noster in coelis est. *Non vocatus es*, inquit s. Augustinus (*serm. CCXCVI. de divers.*) *ad amplectendam terram, sed ad comprehendendum coelum; non ad felicitatem terrenam, sed ad coelestem; non ad temporales successus et prosperitatem volativam et transitoriam, sed ad aeternam cum angelis vitam.* Qua via perveniemus ad hunc thesaurum possidendum? Sit ibi cor nostrum, ubi est thesaurus noster. In coelis collocemus sensus, cogitationes, affectiones, desideria; sursum erigamus corda et praesto nobis futura est clavis, qua possimus thesauri nostri fores aperire. *Pulsate et aperietur vobis.* Luc. XI 19. *Effundite coram Deo corda vestra.* (ps. 61.), et Deus adiutor vester in aeternum dabit vobis partem haereditatis immarcescibilis. Orate! *prope enim est Deus omnibus invocantibus eum, omnibus invocantibus eum in veritate. Voluntatem timentium se faciet, et deprecationem eorum exaudiet, et salvos faciet eos.*

Oratione igitur ascendit anima de terrestribus ad coelestia, oratione conjungitur Spiritus s., oratione fit mira illa unio hominis cum Deo, vocis cum Verbo, tenuis creaturae cum ineffabili majestate. O felicem conditionem ac

praeclaram vocationem hominis. Orat et unitur cum Deo. Egenus erat et pauper. et ecce factus est dives.

Quid esset homo, si thesaurum suum in terris inveniret? Quid esset, non quaero, sed certe homo esse desiisset. Spiraculo vitae praeditus debet spirare ad conditorem, qui *inspiravit in faciem ejus spiraculum vitae* (Genes. II), et fecit hominem in animam viventem; debet penetrare ad principium suum, intueri atque admirari gloriam Dei in omnibus operibus, contemplari ejus bonitatem et misericordiam in beneficiis, quorum non est numerus. Quid plura? Utitur homo ratione, utatur et oratione, qua nobilitatur atque evehitur, excolitur ac firmatur ratio totusque status et conditio humana.

Homo enim secundum naturam suam est creatura fragilis, omnibus terminis circumscripta, quae praevidet grandem suam destinationem, sed consilii est inops in quaerendis adminiculis, quibus finem suum assequi possit, et licet quandoquidem rectam inveniat viam, sentit tamen se destitutum esse potestate progrediendi hac, de longe perspecta via. Quid magis? Homo est creatura lapsa cum attenuato arbitrio; quot deformes cupiditates, illecebrae ac blandimenta illum aggrediuntur, quibus obrutus saepissime exclamat cum s. Paulo: *Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meae et captivantem me in lege peccati, quae est in membris meis. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? et statim subdit: gratia Dei per Jesum Chr. D. N.* (Rom. VII. 23.). Sola igitur gratia Salvatoris potest mederi ignorantiae, vires roborare ad legem servandam et ad graves tentationes, quae undique frequenter ingruunt, vincendas ac superandas. Cum autem Deus nihil cuique debeat, apparet, quae nobis opus sint, ab Eo precibus nos expetere debere. Oratio est clarissima gratiae testificatio. *Potestatem accepisti*, inquit s. Augustinus, *ut possis filius Dei fieri*; *unde accepisti hanc potestatem? Credentibus, inquit, in nomine Ejus. Si ergo credis, ipsa tibi potestas data est, ut sis inter filios Dei; sed quid valet ipsa potestas, quam accipit homo, nisi Dominus protegat? Ecce credidit, jam ambulat in fide, infirmus est, inter tentationes agitur, inter molestias, inter carnales corruptiones.... quid ergo valet, quia habet potestatem et credidit in Christum, ut sit inter filios Dei? Vae homini illi, nisi et ipsius fidem Dominus protegat... Non igitur Deus impossibilia jubet, sed jubendo admonet et facere, quod possis, et petere, quod non possis. In oratione invenimus arma contra salutis nostrae hostes. Diabolo terribilis est Christianus orans, piaque in Deum fiducia animatus dicere potest: „Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum“.* Opus nobis est fidei scuto et orationis telis, ut *adversarium* nostrum vincamus ac debellemus. Indesinenter clamandum nobis est, *ne nos inducas in tentationem*, confortare nos, ne succumbat infirmitas, ne tentationibus cedamus, ut vitam christianam vivamus. *Ille novit recte vivere, qui novit recte orare.* S. Augustinus hom. 4. ex 50.

Nemo non obligatur ad orationem, siquidem oratio unicuique hominum quaquaversus necessaria est. Clarum est mandatum Domini: *Sic ergo vos orabitis* (Math. VI. 9.); *oportet semper orare, et non deficere* (Luc. XVIII. 1); *vigilate et orate.* (Math. XXVI 41). *Si te ipsum*, scribit s. Joannes Chrisostomus (lib II de orando) *destitueris precatione, perinde feceris, ac si piscem ex aqua extraxeris*; *ut enim piscis vita est aqua, ita tibi deprecatio.* Sine oratione nequimus peccatum vitare, neque virtutem amplecti. Nolle orare et velle immunem esse a peccato, nolle orare et velle in virtute perseverare, nolle orare et velle superare tentationes atque sibi aliisque aeternam salutem comparare, perinde est, ac sine oculis cernere, sine lingua loqui, sine auribus audire, sine cruribus ambulare. *Quaerite*, mandat Salvator, *et invenietis.* (Luc. XI. 9.).

Quae cum ita sint, quanto magis orandi obligatione stringuntur, qui personam Christi his in terris gerunt; qui, *licet ex hominibus assumpti, tamen sunt pro hominibus constituti in iis, quae sunt ad Deum* (Hebr. V. 1.); qui appellantur *mundi salvatores* (s. Hierom.), quorum officium idem est ac munus Spiritus s., qui debent *rapere animas mundo, deo Dare* (s. Anselm.). Sacerdotibus creditum est supplicandi munus pro populo. Sacerdotes sunt legitimi ministri illius orationis, quae auctoritate publica et nomine totius Ecclesiae Deo offertur. Sacerdotum est fidem, spem, caritatem in filiis sibi concreditis gignere et vi officii sui propagare, clavem regni coelorum ministrare, Deum placare. At bene dicit s. Bernardus: *Si non places, non placas; si non placas, cur sacerdos?* Quantum onus sustinere debet sacerdos, quam formidandum, si meminerit verborum Domini: *caro autem infirma!* Apostolorum princeps lapsus est, vir promptissimi spiritus singularisque in Jesum amoris, qui fidenter dixit: *Si oportuerit me mori tecum, non te negabo.* Ecclesiae petra flatu levissimae aurae concussa est: Petrus negavit Christum. Negavit, quia non oravit, imo dormivit. Quod factum est in petra, multo facilius fieri potest in testa, nisi accedat oratio, quae supponit diffidentiam sui ipsius, humilitatem cordis, quae erigit animum conspectu coelorum et fulcitur viribus, quae veniunt desuper. *Non est mirum, si tentationibus succumbat miserabiliter, qui studium orationis non frequentat.* S. Bonaventura de perfect. vitae. 5. — Vigilate et orate!

Mandatum Christi instauravit Ecclesia, injungens omnibus clericis, in sacris constitutis et omnibus beneficiariis officium divinum sive preces vocales, Ecclesiae nomine ad Dei cultum juxta canones certis horis persolvendas. Concilium Agathense, anno 506 celebratum, statuit: *Presbyter, mane matutinali officio expleto, pensum servitutis suae, videlicet Primam etc exsolvat.* Concilium Lateranense V constituit: *quilibet, habens beneficium cum cura vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio divinum officium non dixerit, legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii et temporis; sed eos fructus tanquam injuste perceptos in fabricam hujusmodi beneficiorum vel pauperum elemosynas erogare teneatur; si vero ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione praecedente, beneficio ipso privetur, cum propter officium detur beneficium.*

Itaque ex titulo ordinis sacri et beneficii ecclesiastici sacerdotes sub mortali obligantur ad recitationem breviarii. Officium divinum est verum sacerdotis officium et *pensum servitutis* nostrae. Sicuti Jesus Christus ipse orandi formam dedit, ipse, quid precaremur, monuit et instruxit, dicens: *Sic ergo vos orabitis*, ita etiam Ecclesia, praeceptis salutaribus monita et formata, praescripsit sacerdotibus firmam orandi regulam. Digne, attente ac devote recitemus hoc officium. Quod enim s. Cyprianus de oratione Dominica dicit, jure merito nobis dicendum est de nostro officio: *Quae enim potest esse magis spiritualis oratio*, *quam quae vere a Christo nobis data est*, *a quo nobis et Spiritus s. missus est? Quae vera magis apud Patrem precatio*, *quam quae a Filio*, *qui est veritas*, *de Ejus ore prolata est.* Et *aliter orare quam docuit*, *non ignorantia sola sit*, *sed et culpa*; *quando Ipse posuerit et dixerit*: *Rejicitis mandatum Dei*, *ut traditionem vestram statuatis*. Oremus itaque sicut Magister Deus docuit. Amica et familiaris oratio est Deum de suo rogare, ad aures ejus ascendere Christi orationem. Agnoscat Pater Filii sui verba, agnoscat, si nobis addere licet, sponsus sponsae verba. Nam, cum dicat: *quia quodcumque petierimus a Patre in nomine Eius*, *dabit nobis*, quanto efficacius impetramus, quod petimus in Christi nomine, si petamus Ipsius oratione? *Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem* saepius repetentes, stemus in officio orandi impigre ac strenue, usque ad Domini adventum. Amen.

Resolutiones casuum.

Cas. 1.

Cajus, neomysta, excipit confessionem nupturientium, qui tamen, quia casum reservatum habent, absolvi nequeunt. Minus practice Theologiam pastoralem edoctus, nescit, quomodo ipsi sit procedendum. Quid tu, benevole lector, loco ipsius?

S. Alphonsus, resolvens similem casum, sequentia notat: quando adest impedimentum et urget gravis causa confitendi, quivis confessarius potest indirecte absolvere a casibus reservatis ab episcopo, et etiam a reservatis a papa, si episcopus non potest adiri. Ita communiter D. D. Et hoc, *etiamsi peccatum reservatum sit cum excommunicatione*. Dicimus tamen *a)* si adsit *gravis causa*, nempe si nequit adiri superior sine scandalo aut nota infamiae, vel sine magna difficultate (puta, si habens difficultatem longe distet) et ex alia parte urgeat necessitas communicandi, vel implendi praeceptum annuae confessionis. Ast *b)* potest absolvi tantum *indirecte*, unde, juxta sententiam probabiliorem, tenetur poenitens confessario, non habenti facultatem in re reservata, confiteri alia mortalia non reservata, ut directe ab his absolvatur et indirecte a reservatis; ac deinde tenetur, cessante impedimento, reservata confiteri habenti potestatem. Hanc s. Alphonsi sententiam licite confessarius sequi poterit, quando agitur de matrimonio, quod absque scandalo differri nequeat.

Cas. 2

Parochus quidam, excipiens confessionem Cajae, die sequenti nuptias celebraturae, deprehendit, eam in prava consuetudine hucusque protracta versari. Timens, ne indispositam absolvat, dilata absolutione jubet, illam elapsis quindecim diebus a contracto matrimonio ad confitendum redire. Etenim putat, magis expedire unum sacramentum, quam duplex aut triplex periculo profanationis exponi. An recte egerit parochus?

Respondeo *negative*. Debuisset Cajam possibili modo ad absolutionem praeparare, et in casu dubiae dispositionis conditionate absolvere. Ita Gury p. 612. R. c. 923. Quod ad parochi timorem, respondeo, illum carere rationabili fundamento. Etenim praestat potius, ut vitetur *profanatio certa et formalis* etiam unius sacramenti, quam *profanatio incerta* tantum unius et alterius. Non agitur hic de profanatione s. Eucharistiae, quia illam, utpote non necessariam, potuit praescribere confessarius, ut omittatur. Porro in casu proposito Caja, sciens, se non esse absolutam, recipiet sacramentum matrimonii in statu peccati mortalis, et illud profanabit sine dubio. Si autem conditionate absolvatur, probabiliter valebit absolutio, nec certo constabit de ullo sacrilegio. Imo Caja, conditionate absoluta, versabitur in bona fide, licet forte absolutio invalida sit, et tunc nullo inquinabitur sacrilegio. Ergo... Confer Gury, comp. n. 436. seq., de poenit. n. 393. c. XVIII et XIX, n. 731 et seq. Ceterum quoad conditionatam absolutionem, illam **licitam** esse, *quando urget necessitas Sacramenti*, fere omnes recentiores theologi concedunt, permittuntque eam in sequentibus sex casibus, nempe: 1) si prudens dubium adest, an poenitens jam ad sufficientem usum rationis pervenerit; 2) si incertum sit, an poenitens adhuc vivat; 3) si moribundus incerta, vel nulla dederit poenitentiae signa; 4) si certa peccata haberi non possint; 5) si confessarius prudenter dubitet, an formam substantialiter integram protulerit, et 6) si ex absolutione non data periculum gravioris diffamationis, vel scandali, vel damni non aliter quam per aliud peccatum (v. g. mendacium) effugiendorum timetur, vel denique, si ex adjunctis conjicere licet, nunquam fore, ut omne dubium circa necessariam poenitentis dispositionem absit, simulque durius sit, eum diutius gratia absolutionis privare, cujus capax et dignus esse possit. Ergo parochus, conditionate Cajam absolvendo, recte egisset. Si placet, vide Inst. p. Eyst. p. 208.

Biskupi Ordynaryat w Rottenburgu, z uwagi, że w naszych czasach przychodzi w handlu wiele fałszowanych gatunków win, które nawet znawcy nie zawsze dokładnie rozpoznać są w stanie, wydał rozporządzenie do wszystkich proboszczów i rządców kościołów w całej dyecezyi, aby zakupywali wino tylko u *zaprzysiężonych kupców*, i aby tym nawet przypominali, że wina, tak zwane chaptalizowane, petiotyzowane i gallizowane nie są *materia consecrabilis*, że więc złamaliby złożoną przed biskupem przysięgę, gdyby jedno z tego rodzaju win kapłanom do mszy św. sprzedawali. Rozporządzenie to, wydane pod dniem 17 paźdź. b. r., podpisał Karol Józef, biskup w Rottenburgu. Kiedy już wspominamy o tem rozporządzeniu, zwrócić

nam wypada uwagę na ten punkt naszego duchowieństwa. Więcej niż przypuszczamy, jestto także jedna z piękących spraw w naszym kraju, godna, by była przedmiotem dyskussyj nietylko na kongregacyach dekanalnych, ale, co nie wahamy się powiedzieć, i na synodzie dyecezalnym. Kraj nasz, jak wiadomo, nie produkuje wina, lecz posługuje się tylko winem z zagranicy sprowadzanem, a tam je właśnie tak dalece w naszych czasach fałszują, że nie masz w nich ani połowy naturalnego wina, a niekiedy nawet i kropli wina. Czy to możebne? Tak jest. Ciekawych odsełamy do gazet francuzkich kościelnych, gdzie znawcy ze skrupulatną dokładnością rozbierają fabrykacyą różnych gatunków win. Duchowieństwo francuzkie wiedząc o tem, pobiera wino do mszy św. albo z winnic klasztornych, które wyłącznie na tĕn cel produkują wino, albo też od sumiennych właścicieli winnic, związanych przysięgą, przed biskupem złożoną. Podobnie dzieje się w Niemczech. Natomiast u nas w Galicyi, oprócz wzmianek w tem piśmie, nie było dotychczas mowy ani o jednem ani o drugiem. To też niektórzy z proboszczów naszych w obec tak częstego fałszowania wina, chcąc się w sumieniu upewnić, o ile wiemy, albo sami jeżdżą na Węgry, albo wysełają ludzi pewnych, którzyby byli obecnymi przy wyrabianiu wina. Inni zaś zakupują je u kupców znajomych w przekonaniu, że otrzymują wina naturalne, lub że w razie sfałszowania wina *Ecclesia supplebit sacrificium*. Otóż co do tego ostatniego zapewnić możemy, (oczywista, opierając się nie na własnej powadze), że *Ecclesia non supplet, nec supplebit, quando sacrificium est nullum.* Wypadałoby więc na seryo pomyśleć przynajmniej o zaprzysiężonych kupcach win, aby zapobiedz nieważności tylu najśw. ofiar, tak możebnej w naszych czasach. Już JEgo Em. ks. kardynał Ledóchowski zabronił przed kilku laty duchowieństwu swemu zakupywania wina u pierwszego lepszego kupca, lecz tylko u zaprzysiężonego.

KORRESPONDENCYE.

Z dekanatu bełzkiego w archid. lwowskiej.

(*Kongregacya dekanalna*). Kongregacya dekanalna dla dekanatu bełzkiego odbyła się w tym roku na dniu 29 paźdź. w domu czcigodnego kanonika i dziekana, ks. Antoniego Szeligowskiego. Mimo słotnej pory i zbyt uciążliwych dróg w tym rozległym dekanacie, już w wigilią dnia wszyscy kondekanalni stanęli w Sokalu. W wyż wspomnionym dniu wszyscy kapłani odprawili najprzód spowiedź św., poczem o godzinie 8 z rana odśpiewano chórem *Officium trium Nocturnorum pro defunctis;* dalej czcigodny ks. dziekan jako przewodniczący odprawił wśród assysty solenną mszę św. żałobną, z przepisaną rytuałem processyą i stacyami. Wspaniała świątynia sokalska, żałobnie przystrojona, wysoko wzniesiony katafalk z rzęsistem oświetleniem, na nim okazała trumna *cum insignibus sacerdotalibus*, żałobne śpiewy wszystkich zebranych kondekanalnych kapłanów, towarzyszących processyi — wszystko to czyniło głębokie wrażenie i na uczestników kongregacyi i na lud licznie zgromadzony. Rzewnym też śpiewom kapłańskim rzewne towarzyszyły modły, a obfite łzy wymownym tych modłów były wyrazem.

Następnie, po odprawionych mszach św. rekwialnych przez pojedyńczych kapłanów, o godzinie $10^1/_2$ odprawił gwardyan konwentu OO. Bernardynów w Krystynopolu, w assystencyi dyakona i subdyakona, mszę św. o Duchu św., wśród której przemówił gorąco z ambony w łacińskim języku ks. Bruno Lauszka, administrator parafii w Mostach wielkich. Kaznodzieja wyszedł z textu św. Mat. XXVI. 41: *Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem.* Pomijając szczęśliwy wybór przedmiotu, notuję owo skupienie ducha, ową uwagę, z jaką nie my tylko kapłani, lecz i lud nierozumiejący języka, i klassa intelligencyi słuchali słów kaznodzieji, przedstawiając iście budujący widok. Modlitwa, to dzielna broń wśród licznych dziś nieprzyjaznych sprawie Bożej objawów; jest ona konieczną dla każdego w ogóle, a niezbędną w szczególności dla kapłanów, jako mężów modlitwy. Nasz kaznodzieja obie zadowolił strony. W nagrodę pilności w słuchaniu, przemówił w końcu króciuchno i do zgromadzonego ludu o konieczności łączenia modlitwy wiernych z modłami kapłanów, i wreszcie wyjaśnił w kilku słowach cel zebrania wśród nich tylu kapłanów na kongregacyą dekanalną.

Właściwą konferencyą rozpoczął po ukończonem nabożeństwie czcigodny ksiądz dziekan, wzywając Ducha św. hymnem: *Veni Creator* i krótką, treściwą, i ojcowską przemową, w której podniósł chlubną pracę i objaw ducha kapłańskiego między klerem tutejszego dekanatu. Nie tajnem nikomu, ile oddziaływa dobry przykład, duch iście kapłański i wysokie chrześciańskie cnoty *Seniorów* wśród młodszych braci. Nie nam pisać o zasługach czcigodnego naszego przewodnika w dekanacie, to jednak wyznać trzeba, że pocieszający ten objaw jest owocem jego długoletnich usiłowań, skutkiem pięknego przykładu, jaki kondekanalnym daje. Następnie omawiano po krótce kwestye teologiczne z elaboratów, tudzież inne wnoszone, jak np. sprawę częstej, codziennej kommunii św. nawet bez poprzedzającej spowiedzi sakramentalnej, jaka tu i ówdzie, objawiać się zaczyna, szczególnie wśród kobiet; dalej sprawę konwalidacyi małżeństwa, gdy zwłaszcza przychodzi uiścić taksy korrespondencyjne i inne z tego tytułu wynikłe daniny, a strony z ujmą św. sakramentu raczej wolałyby żyć w konkubinacie, lub nie bez skandalu rozejść się, niźli zapłacić nieznaczną taksę; nadto rozbierano zapisywanie w metrykach rybryki *thorus* w pewnych specyalnych wypadkach i t. p. Wszystko rozwiązano jasno i z wszelką dokładnością, powołując się na teologią i prawo kanoniczne. Złożono przytem na ręce przewodniczącego wyroby teologiczne, taksy konsystorskie, niemniej szczere, lubo może za szczupłe, datki na świętopietrze dla Ojca św. Wreszcie zakończono kongregacyą odmówieniem na klęczkach *De profundis* i modlitwą za zmarłych konfratów, odczytaną przez czcigodnego przewodniczącego.

Zadowolenie, jakie nam sprawiła, odbyta spowiedź św., wspólność modlitwy i to wzajemne zbliżenie się, przynoszące otuchę i zachętę do gorliwej kapłańskiej pracy, oto niekłamane owoce naszej kongregacyi tegorocznej, jak niemniej i tegorocznych rekollekcyj kapłanów z nad Bugu, po których pokrzepieni na duchu naszego powołania z weselem powróci-

liśmy do pracy nad zbawieniem dusz, pieczy naszej powierzonych. Podając niniejsze, podobno pierwsze z tutejszego dekanatu sprawozdanie, nie mogę pominąć okoliczności, wymownie świadczącej o pięknej zgodzie i braterskiej miłości wśród duchowieństwa obu obrządków w Sokalu. Przy wspólnym stole, gdy ze znaną gościnnością i serdecznością podejmował nas czcigodny ksiądz kanonik, zobaczyłeś Ojców Bernardynów konwentu sokalskiego i czcigodne duchowieństwo miejscowe obrządku greckiego, a wszyscy razem byli ogrzani jednym duchem braterstwa i kapłańskiego powołania. Tak dziś jest w Sokalu, o którym nie dawno tyle w pismach politycznych pisano w sprawie trzechramiennych krzyżów i puryfikacyi obrzędów. Dzięki Bogu, zabiegi niepotrzebne, a w każdym razie grzeszne, samozwańczego reformatora unii spełzły na niczem, a zgoda, jak na synów jednej ziemi i sług jednego Boga przystało, połączyła na nowo kapłanów sokalskich. Wreszcie przesyłam Szanownej Redakcyi w załączeniu dosłowny odpis mowy *), mianej podczas kongregacyi, upraszając o łaskawe jej umieszczenie w jednem z tych pism. *Ks. A. D.*

* * *

Łąka dnia 24 listopada b. r. Dnia 20 b. m. odbyła się w kościele w Łące niezwykła ceremonia poświęcenia nowego dzwonu. Był to dzień powszedni a mroźny. Mimo to parafianie łąccy, wiedzeni świętą ciekawością, zeszli się bardzo licznie i cały zapełnili kościół. Samo poświęcenie poprzedziło śpiewanie różańca i uroczysta Msza św.

Ceremonii poświęcenia dopełnił ks. Daniel Sulikowski, proboszcz ze Słociny, z upoważnienia najprzew. ks. biskupa przemyskiego. A wspaniałe są ceremonie, przy poświęceniu dzwonów używane. Dobór psalmów i modlitw i towarzyszące im zmywanie dzwonu wodą, poświęconą przez biskupa, i namaszczanie krzyżmem i olejem św., wskazują tak wyraźnie ważne przeznaczenie dzwonów w kościołach katolickich. Bo też dziwna jakaś potęga kryje się w głosie dzwonu. Wnet rozczula i smutkiem napełnia i wnet rozwesela serce człowieka. Wnet groźnym przejmuje strachem, i wnet miłe w nas obudza uczucie ufności. A kiedy miłym i dźwięcznym odezwie się głosem, jakże łacno wtedy z duszy wierzącej unosi się modlitwa ku niebu. Dzwon też dźwięczny, choć nie jest duszą nabożeństwa, ale mu dużo uroku i siły dodaje.

A takim jest dzwon nasz w Łące, sprowadzony z fabryki Hilzera z Wiener-Neustadt. Ozdobny formą, wykonany czysto z rzeźbami św. apostołów Piotra i Pawła i świętego Wawrzyńca i z napisem stósownym. Powstał on ze znacznego datku Jego Excellencyi Alfreda hr. Potockiego i parafian.

Po skończonych ceremoniach wyszedł na ambonę ks. wice-dziekan Sulikowski i w sposób sobie właściwy łatwy i przystępny wytłómaczył zgromadzonym znaczenie ceremonii poświęcenia i przeznaczenie dzwonów po naszych kościołach.

*) Zupełnie podzielamy zdanie szan. autora. Takie przemowy, byle były treściwe, w materyi czysto teologicznej i gruntownie opracowane, zawsze są pożądane dla Redakcyi. Przyp. Red.

A obok nowego dzwonu ustawiono w kościele dzwon stary rozbity. Uczyniono to dla tego, aby go pożegnać. I wartał tego ów staruszek, bo przez lat 222 wysługiwał się aż przy trzech kościołach tutejszych na chwałę Panu Bogu. I kiedy proboszcz miejscowy w przemowie swej, zwracając się do niego, w te odezwał się słowa: Żegnamy cię, staruszku, dziękując ci za dwuwiekową dla chwały Boga posługę, żegnamy cię przepraszając, że na głos twój nie raz byliśmy głuchymi i nie spieszyli się do świątyni Pana, żegnamy cię, prosząc Boga, aby z głosem twoim, który przez dwieście lat z górą unosił się ku niebu, uniosły się tam i modlitwy nasze i praojców naszych, tak się jakoś żal zrobiło łąckim parafianom, że postanowili nie pozbywać się tego staruszka, oddając go na własność pana Hilzera, ale dać go przelać do jego fabryki. Uradzili więc dwa stare dzwony, jakie są jeszcze, przesłać do Wiener-Neustadt, a dwa nowe ztamtąd sprowadzić. A tak wkrótce przy kościele łąckim trzy nowe harmonijne zagrają dzwony. Chwała niech za to będzie Bogu, a parafianom i dobrodziejom, tak skorym do ofiar dla kościoła, podziękowanie.

* * *

Lwów dnia 27 listopada b. r. W roku 1836 zawiązało się w Paryżu przy kościele Notre-Dame des Victoires arcybractwo Niepokalanego Serca Maryi ku nawróceniu grzeszników, które, obdarzone od papieża Grzegorza XVI licznemi odpustami, rozszerzyło się szybko po całym Kościele katolickim głównie dla tego, że nabożeństwo do Niepokalanej Bogarodzicy jest źródłem pociech dla każdego prawego katolika, jako też dla mnóstwa cudownych nawróceń i innych łask, które to Towarzystwo u Boga wyjednało.

W roku 1844 udzielił dyrektor arcybractwa ks. Dufriche Desgenettes, na prośby czcig. OO. Jezuitów, dyplom aggregacyjny dla kościoła św. Mikołaja we Lwowie. Ówczesny arcybiskup lwowski, ś. p. ks. Franciszek de Paula Pistek, spodziewając się wielkich korzyści duchownych z tego nabożeństwa, nie tylko pozwolił z radością na utworzenie tej filii, ale chcąc wiernych tego miasta i całej dyecezyi zachęcić swym przykładem, sam zapisał się pierwszy do tego arcybractwa. Toż samo uczynili dwaj inni biskupi, ś. p. ks. Samuel Stefanowicz obrz. orm. i ś. p. ks. Marceli Gutkowski, b. podlaski. W ślad za pasterzami poszli wierni katolicy nie tylko z samego miasta ale i z całej prowincyi, tak że w kilku latach liczyło to bractwo przeszło 6.000 członków obojga płci.

Później ostygł zapał wiernych; zgłoszenia były coraz rzadsze i w skutek tego całe to nabożeństwo zostało z czasem zaniechane.

Gdy jednak w roku bieżącym dnia 8go grudnia przypada radośna dla Kościoła 25-letnia rocznica ogłoszenia dogmatu Niepokalanego Poczęcia N. P. Maryi, z trudnością znaleźlibyśmy lepszy i trwalszy środek do uczczenia naszej ukochanej Matki i Królowej, jak odnawiając to nabożeństwo, rzucić się gromadnie do stóp Niepokalanej Maryi i błagać wspólnie litości tak dla siebie jak i dla innych grzeszników, aby taż Matka B. tak każdemu z osobna, jak i całemu na-

szemu narodowi wyjednała szczere nawrócenie do Boga, abyśmy wszyscy tak w prywatnem życiu jak i publicznem byli wiernemi dziećmi Kościoła katolickiego i podobnie jak nasi Ojcowie czule kochającemi Matkę naszą, Maryą. Tą myślą wiedzeni, zapraszamy wszystkich szczerych katolików, aby się zapisali do arcybractwa niepokalanego Serca Najświętszej Panny Maryi, którego jedyna na Lwów, a podobno i na całą Galicyą, filia znajduje się przy kościele św. Mikołaja we Lwowie.

Duchowieństwo parafialne
kościoła św. Mikołaja, we Lwowie.

Kronika.

Rzym. Nie dawno wybranym został nowy generał zakonu kaznodziejskiego, a to w osobie Ojca Józefa Maryi Larocca, Hiszpana, z konwentu św. Jana Chrzciciela w Corias. Niegdyś był on socyuszem wikaryusza generalnego i prowincyała Grecyi, a obecnie zaś wizytatorem prowincyi dominikańskiej na wyspach filipińskich. O. Larocca urodził się w r. 1813, a śluby zakonne złożył w r. 1830. W szeregu ministrów generalnych zakonu kaznodziejskiego jest 75 od św. Dominika. Pod tym nowym jenerałem jest nadzieja, że zakon OO. Dominikanów, który w ciągu 6 wieków tyle znakomitych Kościołowi oddał usług, młodzieńczem na nowo zakwitnie życiem, i przejmie się duchem fundatora swego, a pracując z niezmordowaną gorliwością i zaparciem się świata i jego wygód, przyczyni się wraz z innymi do chwały Boga, do wzrostu św. matki Kościoła i swojego własnego szczęścia. Z tą nadzieją w sercu synowie św. Dominika witają nowego jenerała.

— Już nieraz w tych pismach wspominaliśmy, na jak szlachetne cele używa Ojciec św. świętopietrza. Dziś zapisać nam przychodzi nowy tego dowód. Oto w ostatnich czasach udzielił Ojciec św. kilka hojnych wsparć seminaryom w *Cosenza*, *Belluno*, *Feltre* i *Pescia*; nadto przesłał proboszczowi w *Pietra di Croce* w dyecezyi Ancona znaczną kwotę na odbudowanie kościoła parafialnego, jak niemniej rozdał szczodre jałmużny różnym klasztorom w Rzymie i na prowincyi, dotkniętym nędzą głodową. Między innemi przesłał także jednej z parafij, dotkniętej febrą, wsparcie 500 franków. — Najbliższy konsystorz ma się odbyć na dniu 15 grudnia. Na nim ma Ojciec św. wygłosić allokucyą, w której przedstawi położenie Kościoła i zda sprawę z rządów swoich od wstąpienia na Stolicę apostolską.

Lwów. Uzupełniając ogłoszone w nrze 23 „Boni Pastoris“ wiadomości o odbytych missyach, podajemy niniejszem wykaz tychże missyj, odprawionych w kraju naszym przez czcigodnych księży Missyonarzy. Odprawili oni w ciągu bieżącego roku 4 wielkie missye, wszystkie w archidyecezyi lwowskiej, mianowicie: 1) *w Mostach wielkich*. Missya ta trwała od 10—19 maja. W czasie tej missyi do bractwa *trzeźwości* zapisało się 484 osób; do *szkaplerzy*: karmelitańskiego, Niepokal. Poczęcia i Męki Pańskiej 790; do *Kommunii św.* przystąpiło przeszło 2000 osób. Przewodniczyli missyi kapłani: Józef Kiedrowski, Józef Bąkowski i Ludwik Olszański. Wspominając o tej missyi, podnieść wypada i tę okoliczność, iż najprzew. konsystorz obrz. gr. kat. w Przemyślu, przychylając się do prośby miejscowego proboszcza obrz. łać., wezwał okolicznych dziekanów, a przez tych kondekanalne duchowieństwo, aby pomagali w pracy missyjnej słuchaniem spowiedzi św. co też wielce przyczyniło się do chwały Bożej i pożytku grzeszników; 2) *w Założcach* od 21 maja do 3 czerwca. Tutaj do bractwa *trzeźwości* zapisało się 910 osób; do 3 *szkaplerzy* przeszło 1000 osób, a do *Kommunii św.* przystąpiło 3000. Przewodniczyli tej missyi kapłani: ks. Bąkowski, ks. Olszański i ks. Jędrzej Ptaszyński; 3) *w Maryampolu* od 26 sierpnia do 9 września. Owocem tej missyi między innemi było zapisanie się do bractwa *trzeźwości* 577; do 3 *szkaplerzy* 549 osób; do *Komm. ś.* było 2000 osób; 4) w *Brodach* od 13—25 września. Podczas tej missyi zapisało się do bractwa *trzeźwości* 974; do 3 *szkaplerzy* 1.158 osób; do *Kommunii św.* przystąpiło około 4000 osób. Przewodniczyli tym dwom ostatnim missyom kapłani: Kiedrowski, Bąkowski i Ptaszyński.

Na wszystkich wymienionych missyach spowiedzie św. po największej części były z całego życia. Najrozleglejszem polem do prac apostolskich były oczywiście Brody. To też przez połowę missyi 30 żniwiarzy ewangielicznych zasilało swoją modlitwą gorącą i wytrwałą pracą niezmordowanych synów św. Wincentego a Paulo. Nigdy zaś nie widziano w tej cząstce winnicy Chrystusowej mniej nad 17 kapłanów pomocników. Wyznać z chlubą trzeba, iż kapłani świeccy obu obrządków, słuchając spowiedzi św. gorliwie od rana do nocy, wielce ułatwili pracę czcinajgod. Przewodnikom. O jak wielka i sowita czeka ich za to nagroda! Iluż duszom dopomogli do pojednania się z Bogiem! Mimo to przy licznym napływie ludności nie mogli podołać pracy, bo tak w Brodach, jakoteż w miejscach wyżej wymienionych znaczna jeszcze liczba pozostała bez spowiedzi św. Z tej przyczyny wszędzie ogłaszano, że w przeciągu dni 15 po odprawionej missyi można się spowiadać i kommunikować w celu dostąpienia odpustów missyjnych. Ile zatem osób po missyi ukończonej korzystało jeszcze z łask sakramentalnych, Bogu tylko samemu wiadomo.

Austrya. W Baumgarten pod Wiedniem świeżo otwartym został klasztorek pp. Karmelitanek, którego powstanie przypomina nam założenie w Warszawie zakonu pp. Felicyanek. Oto w wyżwspomnionej miejscowości wiodło od kilku lat grono pobożnych pań wspólne życie, przyczem ciągle do tego dążyły, aby zawiązać się mogły w zgromadzenie zakonne. W końcu zamiar ich przyszedł do skutku, a nie dawno książe biskup seckawski, dr. Zwerger, wprowadził kanonicznie 4 Karmelitanki w Gracu, do których się tym celem te panie udały, do nowej osady zakonnej w Baumgarten. Przy tej okazyi przyjęły one z rąk biskupa welon nowicyuszek. Jest ich 9, któreby nazwać można właściwemi fundatorkami tego klasztorku.

— Ks. biskup-suffragan Angerer poświęcił w Wiedniu na dniu 26 z. m. nowy kościół, zbudowany na Margarethen w Einsiedlergasse. Nowa ta świątynia zostaje pod opieką Sióstr zakonnych od *Dobrego Pasterza* i jest zbudowana w stylu romańskim. Wewnątrz zasługuje na uwagę prześliczny ołtarz wielki i obraz w nim umieszczony. Ołtarz przedstawia niebieskie Jeruzalem według opisu Apokalipsy (r. XXI i XXII), a obraz zaś, jak czytamy w *Przegl. lwow.*, uwielbienie Serca Jezusowego. Około tego ostatniego ugrupowani są jego czciciele. Szereg tychże czcicieli Serca Jez. rozpoczynają apostołowie, mianowicie Jan św. i Paweł, którzy ze wszystkich apostołów najobficiej mówią o miłości tego Serca. Tuż za nimi jest Małgorzata Alacoque, której P. Jezus objawił to nabożeństwo; dalej widzisz św. Joannę Chantal, założycielkę pp. Wizytek, potem jest św. Franciszek Sal. z regułą tego zakonu, z drugiej strony św. Katarzyna z Sienny (jak dokonywa zamiany serca swego z Sercem Zbawiciela), za nią św. Gertruda i Matylda, które niejako przygotowały to nabożeństwo do Serca Jezusowego, następnie jest św. Augustyn (jak swe serce ofiaruje Zbawicielowi) i św. młodzieniaszek Alojzy, ów męczennik „miłości“. Nad tą grupą unosi się św. Jan Chrzciciel, wskazując na Baranka Bożego, i Dawid, królewski śpiewak, z którego rodu Zbawiciel pochodził. W największem oddaleniu od osoby Zbawiciela umieszczony jest Izajasz, jak wskazuje na swe proroctwa, i Melchizedech, jak ofiaruje chleb i wino.

Prusy. W Pelplinie na dniu 16 b. m. umarł niespodzianie ks. J. Rudolf Gramse, kanonik katedralny. Urodził on się r. 1825 w Koronowie. Ukończywszy z chlubą studya gimnazyalne, oddał się studyum teologicznemu, poczem na kapłana wyświęcony r. 1849, uzyskał w Monasterze stopień licencyata św. teologii. Po krótkiej pracy w duszpasterstwie, powołanym został na professora przy seminaryum duchownem, gdzie wykładał historyą kościelną, prawo kanoniczne a wreszcie pastoralną, homiletykę i katechetykę. Był też dłuższy czas ojcem duchownym kleryków, a od roku 1868 kanonikiem katedralnym. Jako kanonik był mianowany kaznodzieją świątecznym, a po złożeniu tego urzędu dla wątłości sił, został wielkim penitencyarzem katedralnym. Z największą chęcią niósł też pomoc na odpustach w różnych parafiach. Gdziekolwiek chodziło o chwałę Bożą lub wsparcie potrzebujących, ś. p. ksiądz Gramse nigdy nie odmawiał swego udziału. Pogrzeb tego wielce zasłużonego i powszechnie lubianego kapłana odbył się w Pelplinie na dniu 20 b. m. Kapłanów przybyło 60.

— Co się tyczy układów rządu pruskiego ze Stolicą Apostolską, podajemy tu ciekawy ustęp, wyjęty z korrespondencyi, nadesłanej pewnemu pismu londyńskiemu z Wiednia. Pismo to donosi, że we Wiedniu toczą się dalej rokowania między kard. Jacobinim a tajnym radcą dr. Hüblerem z Berlina, umyślnie w tym celu przysłanym. Układy te toczą się nie o zasady, lecz o praktyczne rozstrzygnięcie każdego przypadku z osobna. W tym celu miał dr. Hübler przywieść 5 skrzyń z aktami, dotyczącemi spraw spornych między biskupami a władzami świeckiemi, jako też z aktami dotyczącemi powrotu wypędzonych księży, ponownego otwarcia zamkniętych zakładów, albo przywrócenia zatrzymanych pensyj czyli wypłacenia zaległych dochodów. Głównie mają się te akta tyczyć Szlązka i W. Księstwa Poznańskiego, później zaś ma dopiero przybyć materyał z prowincyi nadreńskiej i Westfalii.

Rossya. Z powodu otwarcia seminaryum katolickiego w Petersburgu w dniu 22go z. m., o czem donosiliśmy w 23 nrze „Wiadomości kościelnych", pisze korrespondent *Wieku*, co następuje: „Z tej okoliczności pozwolę sobie przytoczyć kilka szczegółów z historyi archidyecezyi mohylewskiej, a tem samem i historyi powstania seminaryum, przed dwoma tygodniami poświęconego. Archidyecezya mohylewska ustanowioną została za panowania Katarzyny II i rozciąga się na gubernie: mohylewską, witebską, estlandzką, inflantską, Finlandyą, wszystkie gubernie wielkorossyjskie i Syberyą. Obecnie liczy ona około 450.000 parafian, z których około 30.000 w samym Petersburgu. Dawniej do tej archidyecezyi należały jeszcze gubernie kijowska i obwód białostowski, a na całej przestrzeni archidyecezyi istniały cztery seminarya duchowne: w Mohylewie, Białymstoku, Krasławiu (gub. witebska) i Zwinogródce (gub. kijowska). To ostatnie seminaryum w r. 1839 połączono z mohylewskiem a w roku 1843 zamyślono połączyć wszystkie trzy seminarya w jedno, dla skupienia w jedno miejsce większej liczby uczniów i uniknienia trudności w dobieraniu trzech kompletów nauczycieli. W żadnem z miast, w których już były seminarya, nie można było umieścić połączonego seminaryum, gdyż w żadnem z tych miast nie było wyższej duchownej władzy, a stałem miejscem pobytu arcybiskupa mohylewskiego był i jest Petersburg. Dla tych przyczyn cesarz Mikołaj rozkazał wybrać inne miejsce dla seminaryum. Dla osiągnięcia tego celu połączono trzy seminarya, zlane w jedno, z najbliższem dyecezyalnem seminaryum w gubernialnym Mińsku, będącym rezydencyą biskupa. W roku 1868 skasowano dyecezyą mińską; seminaryum mińskie naturalnie zamkniętem zostało. Archidyecezya więc mohylewska od tego czasu pozostawała bez seminaryum. W lipcu roku zeszłego car rozkazał oddać na lokal dla seminaryum były dom gubernatorski w Petersburgu (Ekaterynhofski prospekt nr. 37). Dom ten przerobiono i oddano na użytek seminaryum. Gmach nowo poświęconego seminaryum, wcale pięknie wyglądający, posiada kaplicę dość obszerną, mieszkania rektora, inspektora i professorów ze stanu duchownego, oraz pomieszczenie dla czterdziestu kleryków i dla służby. Klerycy utrzymywani będą z funduszów skarbowych. Naukę w seminaryum rozłożono na dwa kursa, mianowicie na ogólny, mający trwać dwa lata i na teologiczny, który potrwa 3 lata. Oprócz przedmiotów wykładanych zazwyczaj po seminaryach duchownych, wykładany także będzie w tem seminaryum i język grecki, jako przygotowanie do słuchania nauk w akademii. Wykład przedmiotów teologicznych odbywać się będzie w języku łacińskim, wszelkich zaś innych w języku *rossyjskim*.

Francya. W dalszym ciągu środków, jakie rząd przygotowuje przeciw Kościołowi, nadmieniamy, że minister Lepère zażądał od prefektów, aby mu donosili jak najszczegółowiej o każdym wyjeździe Biskupa po za granicę dyecezyi, skoro ten wyjazd nie jest objęty artykułem 20 ustawy. Nowy ten ukaz ma przedewszystkiem zapobiedz wyjazdom biskupów na kongresy katolickie, na zjazdy biskupów itd.

— W mieście Tours odbywała się od wieków uroczysta processya na cześć św. Marcina z relikwiami jego po ulicach miasta. W roku bieżącym rada municypalna zakazała odprawiania processyi. Udzielił więc tylko błogosławieństwa apostolskiego ks. kard Pie, w assystencyi kilkunastu biskupów z estrady, zbudowanej przed katedrą, niezliczonym zastępom pobożnych, zgromadzonym na tę uroczystość. Zakaz ten napełnił taką boleścią serca katolików, że wszystkie panie w tym dniu na znak ciężkiego swego smutku wystąpiły w żałobie.

— Jeden z najdzielniejszych szermierzy w sprawie Kościoła św., ks. Gaume, protonotaryusz apostolski, znany i u nas z wielu znakomitych dzieł, tłómaczonych na język polski, umarł w tych dniach. Liczył lat wieku 79. Do ostatniej chwili życia, mimo choroby kilka miesięcy trwającej, pracował dla chwały Bożej.

Szwajcarya. *Courr. de Genève* donosi o śmierci księdza Babel, proboszcza w Grand Sacconex. Umarł w 66 roku życia. Jestto jedna z ofiar prześladowania religijnego w Szwajcaryi. Od nieprzyjaciół Kościoła wiele cierpiał dla swej stałości i energii, z jaką bronił na każdym kroku św. matki Kościoła. Radykaliści, nie mogąc złamać hartu duszy ks. Babela, wygnali go z parafii gwałtem zapomocą żandarmów. Wtedy to ks. Babel, ustępując przemocy, przesłał klucze do wikaryusza generalnego w Genewie z temi pięknemi słowy: *Nieprzyjaciele wygnali mnie z domu Pańskiego, ale nie oddałem im kluczów. Przesyłam je temu, który mi je powierzył*, to jest Waszej *Przewielebności*.

Czechy. W mieście Theresienstadt odbyła się bardzo rzadka, może z powodu miejsca, gdzie się odbyła, jedyna w swoim rodzaju kościelna uroczystość. Oto czcigodny ks. biskup z Litomierzyc udzielał w kryminale skazańcom drugiej kategoryi sakramentu bierzmowania. Niezwykły to był widok: książę Kościoła w pełnym ornacie, z liczną assystą, otoczony szeregiem żołnierzy z nabitą bronią. *Confirmandi* mieli na sobie zwykły, szary ubiór kryminalistów.

Bułgarya. Nie dawno powróciły do Ruszczuku zakonnice św. Pawła od Krzyża i na nowo objęły kierownictwo szkoły elementarnej, którą trzy z nich, przybywszy z Anglii, założyły w tem mieście w r. 1876; ale już następnego roku, ponieważ miasto było bombardowane, czynność swoję zawiesić musiały i uchodzić do Krajowy, gdzie otworzyły szkołę.

Wirtembergia. W stolicy królestwa w Stuttgardzie odbyło się dnia 13 b. m. poświęcenie kościoła katolickiego przez ks. biskupa Józefa Hefele. Król i królowa (protestanci) byli obecni. Kazanie miał sam biskup. Dotychczas parafia katolicka tutejsza, licząca do 12.000 dusz, posiadała jeden tylko kościół.

Sprawozdanie z dotychczasowych czynności Wydziału Towarzystwa „Bonus Pastor“.

Wydział Towarzystwa „Bonus Pastor“ odbył już parę posiedzeń, na których zajmował się głównie uzyskaniem zatwierdzenia Towarzystwa od władzy kościelnej i wyjednaniem przywilejów i odpustów od św. Stolicy apostolskiej. Za staraniem jego i częściową pomocą odbyły się w miesiącu sierpniu b. r. rekollekcye duchowne dla kapłanów we Lwowie i w Gura-Humorze na Bukowinie. Stosownie do postanowienia Breve apostolskiego, obrał Wydział św. Jozafata, biskupa i męczennika, na głównego Patrona Towarzystwa, i wybrał też cztery dni w roku, mianowicie: dzień św. Franciszka Ksawerego, Oczyszczenia N. P. Maryi, św. Wojciecha i św. Jana Kantego, jako te dni, w których członkowie Towarzystwa mogą uzyskać częściowe odpusty. Nakoniec uchwalił Wydział wydać książeczkę, zawierającą statuta Towarzystwa razem z odezwą i dokumentami erekcyjnemi i rozesłać ją Wielebnemu Duchowieństwu archidyecezyi.

Do 28 listopada b. r. do Towarzystwa przystąpili, złożywszy na jego cele następujące kwoty:

Ks. infułat Karol Mossing 20 złr.; ks. infułat Seweryn Morawski 50 złr.; ks. prałat dr. Łukasz Solecki 50 złr.; ks. kanonik Antoni Stańkowski 5 złr.; ks. Erazm Neuburg, katecheta gimn. w Brzeżanach 4 złr.; ks. prałat dr. Ludwik Jurkowski 50 złr.; ks. Zyg. Gorazdowski, wik. u św. Mikołaja we Lwowie 20 złr.; ks. dr. Józef Weber, spirytualny w sem. kler. 5 złr.; ks. M. Pawłowski, wice-rektor sem. 5 złr.; ks. F. Iwanicki, prob. z Wołkowa 4 złr.; ks. Wojciech Klein, prob. z Kałusza 5 złr.; ks. Teofil Gdowski, wikary z Kałusza 2 złr.; ks. Leon Ziemba, prob. z Narajowa 2 złr.; ks. Edward Niestenberger, prob. z Radowiec, dziekan suczawski 5 złr.; ks. kanonik Karol Turzański 10 złr.; ks. Emil Lamboy, prefekt sem. i sup. prof. dogm. na uniwersyt. lwowsk. 5 złr.; ks. Wład. Jachimowski, prob. i dziekan z Koropca 5 złr.; ks. Józef Francel, prob. z Suczawy 5 złr.; ks. Józef Siekanowicz, dziekan szczerzecki i grodecki; ks. Michał Jaworski, dziekan świerski; ks. Tytus Osmanowicz; ks. Jan Adamowicz, prob. w Lubaczowie; ks. Antoni Kiernik, prob. w Busku; ks. Alojzy Mięsopust, współpracownik w Busku i ks. Michał Słupnicki z Wełdzirza.

Ks. Łukasz Solecki,
rektor Tow. „Bonus Pastor“.

Ks. Z. Gorazdowski,
sekretarz.

WIADOMOŚCI DYECEZALNE.

Metropolia Lwowska obrz. łać.

Ks. Michał Piotrowski, wik. w Gura-Humorze, otrzymał prezentę od c. k. rządu bukowińskiego na kapelanią w Storożynetz. Ks. Ireneusz Mokrzycki, administr. tejże kapelanii przeniesiony na wikarego do Gura-Humory. Ks. Karol Dulik, proboszcz w Kossowie, otrzymał *expositorium canonicale.*

Dyecezya Tarnowska.

Ks. Szczepan Kossecki, dyryg. katecheta ze Starego Sącza, otrzymał prezentę na Łukowicę.

Przeniesieni: ks. Michał Groń z Borowej do Zawady; ks. Wojciech Łatka z Piwnicznej do Szczepanowa i ks. Stan. Lachman z Białej do Rajczy.

Dyecezya Krakowska.

Na dniu 21 b. m. † ks. Andrzej Kulczycki, licząc lat 76.

Ks. Szymon Koziejowski, kanonik kat. lubelski, potwierdzony został przez rząd na urząd administratora dyecezyi lubelskiej.

Podziękowanie.

Pan **Antoni Klement** zbudował nowe organy do kościoła farnego w Brzeżanach ku zupełnemu zadowoleniu. Rzeczonego p. fabrykanta organów, mieszkającego we Lwowie, polecam każdemu jako rzetelnego, w wykonywaniu sumiennego i zdolnego męża“.

Ks. W. Ostrowski, proboszcz w Brzeżanach.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, pod zarządem Stanisława Baylego.